Utlåtande AjUU 8/2016 rd─ RP 134/2016 rd

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen om statsbudgeten för 2017

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen om statsbudgeten för 2017 (RP 134/2016 rd): Ärendet har remitterats till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet för eventuellt utlåtande till finansutskottet. Tidsfrist: 24.10.2016.

Sakkunniga

Utskottet har hört
- konsultativ tjänsteman Taina Eckstein, finansministeriet
- specialsakkunnig Mauri Kotamäki, finansministeriet
- avdelningschef Tuija Oivo, arbets- och näringsministeriet
- konsultativ tjänsteman Päivi Yli-Pietilä, social- och hälsovårdsministeriet
- överinspektör Niina Kiviaho, social- och hälsovårdsministeriet
- direktör Kirsi Kangaspunta, undervisnings- och kulturministeriet
- enhetschef Eine Kela, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Österbotten
- direktör Tuula Säynätmäki, Mellersta Finlands TE-byrå
- forskningsdirektör Essi Eerola, Statens ekonomiska forskningscentral
- utredningschef Antti Kauhanen, Näringslivets forskningsinstitut ETLA
- expert Pekka Sauramo, Löntagarnas forskningsinstitut
- ekonomisk expert Henna Busk, Pellervo ekonomisk forskning PTT
- ekonomisk expert Heikki Taulu, Akava rf
- ledande expert Vesa Rantahalvari, Finlands näringsliv rf
- handledare för särskilt stödboende Marko Peitsoma, Samaria rf
- chef för sysselsättningsfrågor Pirjo Väänänen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- arbetsmarknadschef Janne Makkula, Företagarna i Finland rf
- chefsekonom Ralf Sund, Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf
- verksamhetsledare Jukka Haapakoski, Finlands Arbetslösas Samarbetsorganisation-TVY rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av
- Regionförvaltningsverket i Södra Finland, ansvarsområdet för arbetarskydd
- Mellersta Finlands TE-byrå

- Finlands Kommunförbund.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Finlands BNP väntas öka med 1,1 procent i år. Den måttliga tillväxten bygger främst på en positiv utveckling när det gäller privat konsumtion och investeringar. Till följd av återhämtningen av den ekonomiska aktiviteten börjar också sysselsättningen långsamt förbättras. Antalet sysselsatta beräknas öka 0,3 procent och arbetslöshetsgraden beräknas sjunka till 8,8 procent.

Kommunalekonomin har utvecklats måttligt i relation till förväntningarna. Här har kommunernas egna sparåtgärder haft betydande genomslag. Framtidsutsikterna visar ändå på många stora utmaningar, eftersom det finns tryck på verksamhetsbetingelserna, inkomstunderlaget och kostnadsutvecklingen, och kommunerna är fortsatt tvungna att ta mer lån. Utskottet ser det som viktigt att de åtgärder och ändringar i ansvar som föreslås i budgetpropositionen genomförs på så sätt att grunden för kommunalekonomin står fast och att kostnadsfördelningen mellan stat och kommuner justeras på överenskommet sätt.

Trots den positiva utvecklingen är sysselsättningsläget fortfarande dåligt. Dessutom har arbetslöshetens struktur förändrats väsentligt mot det sämre. I slutet av augusti fanns det vid arbets- och näringsbyråerna totalt 342 500 arbetslösa arbetssökande, varav 127 900 var långtidsarbetslösa som oavbrutet varit arbetslösa i mer än ett år. Det är 15 100 fler än vid samma tid i fjol. Antalet personer som varit arbetslösa utan avbrott i mer än två år hade ökat med 9 200 på ett år. Utifrån en sakkunnigutredning ser utskottet det som sannolikt att regeringen inte kommer att nå sitt mål att höja sysselsättningsnivån till 72 procent den här valperioden.

I budgetpropositionen ingår nya åtgärder för att främja sysselsättningen och företagandet utöver de åtgärder som det beslutats om tidigare. Regeringen har som mål att främja sysselsättningen i första hand med hjälp av strukturella reformer med anslagen för arbetskraftspolitik som komplement. Utskottet anser att regeringens åtgärder är bra och behövliga men inte tillräckliga. Utskottet vill påskynda de strukturella reformerna för att förbättra arbetsmarknadens funktion och flexibilitet, de ekonomiska incitamenten för att arbeta och Finlands konkurrenskraft. Utskottet påpekar att ekonomisk tillväxt är det bästa verktyget för att förbättra sysselsättningen. Det är angeläget att fortsätta leta efter lösningar för att förbättra sysselsättningen tillsammans med arbetsmarknadsorganisationerna och andra aktörer.

Användning av arbetslöshetsförmåner till aktiveringsåtgärder

Anslaget för offentlig arbetskrafts- och företagsservice (32.30.51) i budgetpropositionen är 422,2 miljoner euro. Där ingår en minskning på 163,2 miljoner euro jämfört med den ordinarie budgeten för föregående år. Den största ändringen i anslagen är att 151,1 miljoner euro överförs till social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde för utvidgad användning av arbetslöshetsförmåner till aktiveringsåtgärder. Dessutom har anslagen på momentet minskats med 20 miljoner euro till följd av sparbeslut och 7,4 miljoner euro föreslås bli överfört till undervisnings- och kul-

turministeriet för förberedande undervisning för invandrare före den grundläggande utbildningen.

Arbetslöshetsförmåner används för aktiveringsåtgärder på så sätt att arbetsmarknadsstöd, grunddagpenning och grunddelen av inkomstrelaterad dagpenning används för att finansiera lönesubventioner och startpeng. På social- och hälsovårdsministeriets moment finns anslag för lönesubvention upp till beloppet av grunddagpenningen, medan den överstigande delen ska finansieras med medel från sysselsättningsanslagen. Startpengen till arbetslösa som blir företagare finansieras helt och hållet med medel från social- och hälsovårdsministeriets anslag för arbetslöshetsförmåner och startpengen till andra än arbetslösa finansieras med medel från arbets- och näringsministeriets anslag. Ändringen i finansieringen gäller 2017 och 2018. Det genomsnittliga antalet personer som får lönesubvention och startpeng väntas under 2017 öka med 10 000 tack vare reformen.

Utskottet anser att reformen är befogad och välkomnar den. Det är bra och ändamålsenligt att användningen av arbetslöshetsförmåner för aktiveringsåtgärder till viss del kan kompensera nedskärningarna av sysselsättningsanslagen, så att det går att undvika att anslagen tar slut under året samtidigt som finansieringen blir mer flexibel.

Effektivare arbetskraftsservice

Regeringen föreslår ett tillägg på 17 miljoner euro i arbets- och näringsbyråernas omkostnader. Tillägget är avsett att användas för att effektivisera arbetskraftsservicen så att det för alla arbetslösa arbetssökande utarbetas en sysselsättningsplan och med 3 månaders mellanrum ordnas en intervju. Syftet är att främja processen för service till arbetssökande och korta ner arbetslöshetsperioderna. I mån av möjlighet ska privata tjänsteleverantörer ta över uppgiften att ordna servicen.

Dagens modell är att arbets- och näringsbyråerna genomför intervjuerna enligt behovsprövning. De klienter som bedöms ha förutsättningar att direkt få jobb på den öppna arbetsmarknaden ska söka jobb på eget initiativ. Arbets- och näringsbyrån tar kontakt med dem enligt behovsprövning och om klienten själv begär det.

Utskottet välkomnar reformen men påpekar att arbets- och näringsbyråernas arbetsbörda kommer att öka betydligt till följd av den. Personalneddragningarna på byråerna i kombination med den växande arbetslösheten har med dagens modell lett till att ungefär 260 000 arbetslösa enligt arbets- och näringsministeriets beräkning har intervjuats bristfälligt. Utskottet ser det som angeläget att det följs upp om de resurser som arbets- och näringsbyråerna har för att genomföra reformen räcker till, och att resurserna stärks om det behövs.

Vid intervjuerna måste den arbetslösa arbetssökande kunna hänvisas till fortsatta åtgärder som leder till resultat, för annars är det inte motiverat att ordna intervjuer med tre månaders mellanrum med tanke på att verksamheten ska vara effektiv och resultatrik och vara till nytta för klienterna.

För att det ska gå att hitta någon form av fortsatta åtgärder måste dagens aktiveringsmöjligheter enligt uppgift utökas betydligt, eftersom de lediga jobben och tillgängliga aktiveringsåtgärderna inte räcker till för alla klienter. Med anslagen i budgetpropositionen för 2017 beräknas aktive-

ringsgraden bli cirka 26 procent 2017, om arbetslösheten är 8,8 procent och i genomsnitt drygt 68 000 personer omfattas av de tjänster som finansieras med anslag under andra moment. Utskottet anser att det måste avsättas tillräckligt med resurser för aktiveringsåtgärder. Utskottet framhåller att aktiveringsåtgärderna och systemet med utkomstskydd för arbetslösa bör utvecklas vidare på så sätt att de arbetslösa under arbetslöshetsperioden framför allt kan utveckla och upprätthålla sin kompetens och arbetsförmåga.

Det är en välkommen reform att privat arbetskraftsservice ska anlitas i utökad utsträckning. Servicen för olika målgrupper av arbetslösa kan bli betydligt bättre när privata tjänsteleverantörers expertis finns tillgänglig. Dessutom kan kostnadseffektiviteten säkras genom belöning utifrån resultat.

Långtidsarbetslösheten har ökat kraftigt och en förlängd arbetslöshet berör alla grupper av arbetslösa. I budgetpropositionen finns det inget särskilt anslag för att minska långtidsarbetslösheten. På grund av det svaga sysselsättningsläget ser utskottet det som angeläget att sätta in särskilda åtgärder och vid behov extra finansiella resurser för att upprätthålla och utveckla arbetslivsfärdigheterna hos de långtidsarbetslösa.

Sysselsättningsnivån bland unga kvinnor, invandrare och lågutbildade män är lägre än i genomsnitt. För att förbättra sysselsättningen behöver olika slags stödåtgärder riktas till de här grupperna i synnerhet.

Integration

För integrationspolitiken föreslås anslag på 223 miljoner euro, vilket är 58,6 miljoner euro mera än i den ordinarie budgeten för 2016. Anslagen för integrationsutbildning för invandrare föreslås bli höjda med 14,9 miljoner euro. Då blir det genomsnittliga antalet deltagare i utbildningen 9 310.

År 2015 kom det sammanlagt 32 476 asylsökande till Finland. År 2016 har det fram till slutet av augusti kommit 4 159 asylsökande. Under samma tid har totalt 4 327 uppehållstillstånd beviljats dem som söker internationellt skydd. I budgeten väntas antalet asylsökande 2017 sjunka till ungefär 10 000 personer, varav 30 procent väntas få positivt asylbeslut. I september 2016 kom Migrationsverket med en uppdatering av det uppskattade antalet uppehållstillstånd i år: 8 400 positiva beslut.

Arbets- och näringsministeriet har undersökt hur asylsökande får jobb och anlitar arbets- och näringsbyråernas service genom att granska de uppgifter som byråerna har i sina register om ungefär 1 600 irakiska, somaliska, syriska och afghanska medborgare som anmält sig som nya arbetslösa arbetssökande i april–juli 2016. I arbetsförmedlingsstatistiken och datasystemet URA görs ingen åtskillnad mellan utländska arbetssökande utifrån grunden för uppehållstillståndet, så undersökningen inkluderar alla som kommit från de här länderna och anmält sig som arbetslösa arbetssökande i april–juli 2016.

Uppgift om yrkesutbildning saknas i URA i fråga om 56 procent av alla personer i den undersökta gruppen. När det gäller övriga utländska arbetslösa arbetssökande klassificeras yrket som okänt

för drygt en tredjedel (36 %). Utbildningsnivån uppges som okänd för något under hälften av alla personer i den undersökta gruppen (46 %), medan ungefär en fjärdedel (26 %) av alla övriga utländska arbetslösa arbetssökande har okänd utbildningsnivå. Utskottet påpekar att osäkerheten är stor när det gäller uppgifterna om yrke och utbildning hos utlänningar i arbetsförmedlingsstatistiken, eftersom det på grund av skillnader i utbildningssystem och examina är svårt att bedöma vilken utbildningsbakgrund och yrkeskompetens utlänningarna har.

Integrationen stöds genom integrationsutbildning som genomförs i form av arbetskraftsutbildning. Utbildningen ses över genom att antalet yrkesinriktade undervisningshelheter och kopplingen till arbetslivet utökas betydligt vid sidan av språk- och samhällsstudier. Utskottet anser att det är bra och viktigt att integrationsutbildningen förbättras och framhåller att integrationen lyckas bättre om invandrarna snabbt hittar jobb.

Möjlighet för alla unga att få utbildning efter den grundläggande utbildningen

När det gäller att främja sysselsättningen är de som bara har grundläggande utbildning den viktigaste målgruppen. Sysselsättningsnivån bland 25—64-åringarna i den här gruppen är ungefär 62 procent, medan den är 78 procent bland dem som avklarat utbildning på andra stadiet. Av de åldersgrupper som slutfört grundläggande utbildning blir ungefär 15 procent utan examen på andra stadiet. En del av de unga som slutför grundläggande utbildning söker ingen utbildningsplats eller blir inte antagna, och en del av dem som börjat studera avbryter studierna. Det är oroväckande med tanke på de enskilda ungas framtid men också när det gäller att höja sysselsättningsnivån. Utskottet välkomnar anslaget på sammanlagt 14,5 miljoner euro i budgetpropositionen för kompetensprogrammet för unga vuxna, verkstadsverksamheten för unga och det uppsökande ungdomsarbetet. Det finns behov av insatser för att ge unga bättre förutsättningar och möjligheter att bli antagna till utbildning efter den grundläggande utbildningen och att få jobb.

Ett syfte med reformen av yrkesutbildningen är att bättre tillgodose studerandenas individuella behov och den vägen minska antalet studerande som avbryter studierna. Om reformen lyckas kommer den att höja sysselsättningsnivån på lång sikt. Utskottet ser det som viktigt att de planerade nedskärningarna av de finansiella resurserna för yrkesutbildning genomförs på så sätt att de inte försvårar de ungas möjligheter till utbildning.

De unga behöver allsidigt stöd

Unga arbetssökande är en heterogen grupp i termer av utbildning, arbetserfarenhet, färdigheter, hälsotillstånd och stöd från familj eller nätverk. De varierande stödbehoven kräver ett allsidigt servicesystem. Det finns en rad serviceformer avsedda för unga. Utöver arbets- och näringsbyråernas tjänster finns det specialtjänster för unga, till exempel Ohjaamo, Respa, ungdomsverkstäder och uppsökande ungdomsarbete. Ett än så länge olöst problem är hur stödåtgärderna ska nå alla unga som kunde ha nytta av tjänsterna. Utmaningen är att nå ut till de unga som saknar utbildning, arbetserfarenhet och framtidsplaner med sikte på sysselsättning och som inte själva aktivt söker sig till tjänsterna. I ett dåligt sysselsättningsläge är de här unga särskilt utsatta.

Utskottet påpekar att de personliga kontakterna delvis har ersatts av webbtjänster och telefontjänster när det gjorts gallringar bland arbets- och näringsbyråernas verksamhetsställen. Men

webbtjänsterna och telefontjänsterna möjliggör inte lika bra service till alla unga. De verkar mest vara till nytta för de personer som har ordning på sin livssituation, medan de personer som befinner sig i en komplicerad livssituation drar minst nytta av dem. Den allmänna uppfattningen till trots kan alla unga inte använda e-tjänster. Tills vidare kan en del av de unga använda nätet bara för fritidssysselsättning. Utskottet framhåller att det har stor betydelse att de unga får personlig service.

Det är av yttersta vikt att systemet för stöd till unga fungerar och når ut till de unga så att det effektivt tillhandahåller dem den service som de behöver och som leder till resultat. Sakkunniga har lyft fram att de personliga intervjuer som planerats för att effektivisera arbetskraftsservicen också ger bättre möjligheter att stödja unga.

Skyddshem

Istanbulkonventionen, som trädde i kraft i Finland i fjol, förpliktar staten att vidta åtgärder mot våld i nära relationer, våld i hemmet och våld mot kvinnor. Finska statens ansvar inbegriper också finansieringen av skyddshemstjänster. I och med ändringen blev platserna på skyddshemmen avgiftsfria för klienterna och det behövs inte längre betalningsförbindelse för dem.

Istanbulkonventionen kräver att det finns tillräckligt med platser tillgängliga på skyddshemmen. I den förklarande rapporten till konventionen hänvisas till rekommendationen av Europarådets arbetsgrupp mot våld mot kvinnor (EG-TFV (2008)6), enligt vilken det bör finnas 500–530 familjeplatser i Finland (AjUB 15/2014 rd).

För närvarande finns det 118 familjeplatser på skyddshemmen och 19 leverantörer av skyddshemstjänster. Enligt en utredning gjord av Institutet för hälsa och välfärd hade skyddshemmen 3 055 klienter 2015. På grund av utrymmesbrist var skyddshemmen tvungna att hänvisa 1 182 klienter, vuxna eller medföljande barn, till ett annat skyddshem. Det här har hänt framför allt i huvudstadsregionen. Beläggningsgraden på skyddshemmen varierar mycket under verksamhetsåret från ett skyddshem till ett annat.

I budgetpropositionen för 2017 föreslås anslaget till skyddshemsverksamhet vara sammanlagt 13,6 miljoner euro. Det är 2 miljoner mer än i den ordinarie budgeten för 2016. I ett tidigare betänkande (AjUB 15/2014 rd) bedömer utskottet att det totala anslaget på 11,55 miljoner euro för 2015 räcker till 121 familjeplatser på 20 skyddshem. Enligt ett sakkunnigutlåtande var 11,3 miljoner euro reserverat i statsbudgeten för 2016 för skyddshemstjänster och staten avsätter framöver medel för att stärka nätverket av skyddshem på så sätt att de finansiella resurserna under 2017—2019 stiger med totalt 50 procent jämfört med nivån 2016.

Utskottet ser positivt på att anslaget höjts men anser att tillskottet med 2 miljoner euro är för litet för att åtgärda den brist på skyddshemsplatser som vi har i landet enligt rekommendationen med anknytning till Istanbulkonventionen. Utskottet vill se att staten skyndsamt vidtar åtgärder för att gradvis få upp nätverket av skyddshem till den nivå som konventionen kräver, så som riksdagen tidigare förutsatt i ett uttalande (RSv 307/2014 rd).

För att garantera att resurserna räcker till är det viktigt att heltäckande få information om behovet av och användningen av tjänster. Det kräver regelbunden insamling av information.

Arbetarskydd

Bekämpningen av svart ekonomi är en prioritering enligt regeringsprogrammet. Utskottet anser att det är ett motiverat linjeval och lägger vikt vid arbetarskyddet som ett led i bekämpningen av svart ekonomi.

Tillsynsresurserna för bekämpning av svart ekonomi finns till största delen inom ansvarsområdet för arbetarskyddet vid regionförvaltningsverket i Södra Finland. Verksamheten har finansierats bland annat genom att resurser överförts från andra ansvarsområden för arbetarskydd till Södra Finland. Det har lett till att små ansvarsområden fått det svårt att bevara en tillräcklig kompetens i tillsyn över arbetarskyddet.

Ansvarsområdet för arbetarskydd i Södra Finland har 27 inspektörer som övervakar att beställaransvarslagen följs i hela landet. Dessutom har ansvarsområdet 6 utlänningsinspektörer som övervakar efterlevnaden av utlänningslagen och lagen om utstationerade arbetstagare. Eftersom resurserna inte har räckt till har ansvarsområdet varit tvunget att stärka utlänningsövervakningen genom att överföra resurser till verksamheten från övrig tillsyn.

Utskottet ser det som viktigt att tillräckligt med resurser sätts in på bekämpningen av svart ekonomi. Det är problematiskt att en allt större del av tillsynsresurserna inom arbetarskyddet dirigeras till övervakningen av utlänningslagen och lagen om utstationerade arbetstagare.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 20.10.2016

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Tarja Filatov sd
vice ordförande Heli Järvinen gröna
medlem Pertti Hakanen cent (delvis)
medlem Hannakaisa Heikkinen cent
medlem Reijo Hongisto saf
medlem Niilo Keränen cent
medlem Anna Kontula vänst
medlem Jaana Laitinen-Pesola saml
medlem Leena Meri saf

medlem Merja Mäkisalo-Ropponen sd
medlem Ilmari Nurminen sd
medlem Veronica Rehn-Kivi sv
medlem Eero Suutari saml
medlem Martti Talja cent
medlem Juhana Vartiainen saml
medlem Eerikki Viljanen cent.

Sekreterare var

utskottsråd Marjaana Kinnunen
utskottsråd Marja Lahtinen.

AVVIKANDE MENING 1

Motivering

Situationen i Finlands ekonomi är fortfarande allvarlig och helhetsbilden av den ekonomiska tillväxten ytterst lam. Bruttonationalprodukten tros stiga med 6 miljarder euro och arbetslösheten sjunka till 8,8 procent 2017. Till följd av konkurrenskraftsavtalet förutspås de nominella inkomsterna öka endast 0,8 %. Våra offentliga finanser kommer fortfarande att visa underskott de närmaste åren trots regeringens omfattande nedskärningar i finansiering av tjänster och i inkomstöverföringar.

Regeringen gör företrädesvis utgiftsnedskärningar, fastän internationella erfarenheter visar att en politik som nästan uteslutande bygger på massiva nedskärningar kan riskera sysselsättningen på kort och lång sikt.

Nedskärningarna leder till att personalantalet i offentliga sektorn minskar direkt. Konkurrenskraftsavtalet skär framför allt i kommunernas finansiering och sysselsättningen. Nedskärningarna i utbildning, forskning och produktutveckling riskerar vår framtida konkurrenskraft.

I slutet av augusti 2016 hade arbets- och näringsbyråerna 342 500 arbetslösa arbetssökande, vilket är 4 200 färre än året innan. I slutet av 2015 var mängden arbetslösa 337 400, vilket är 22 900 fler än 2014. Trots att vi förhoppningsvis har passerat vändpunkten för mängden arbetslösa är utvecklingen fortfarande bräcklig och minskningen anspråkslös. Långtidsarbetslösheten har ökat under flera år och regeringen sitter inne med ett tvivelaktigt finländskt rekord i långtidsarbetslöshet.

För att uppfylla sitt sysselsättningsmål borde regeringen utöver åtgärder som skapar arbetstillfällen också satsa mer på en arbetskraftspolitik som gynnar sysselsättning av arbetslösa. Arbetskraftspolitiken bör effektiviseras och strukturerna bör förnyas i stället för att anslagen skärs ner. Särskilt farliga är de besparingar som drabbar utbildningen eftersom omstruktureringarna inom arbetsmarknaden i många fall kräver ny kompetens, till och med studier i ett nytt yrke.

Antalet långtidsarbetslösa och svårsysselsatta ökar kraftigt. Långtidsarbetslösheten ökar till och med bland de unga. Vi måste därför sätta in snabbverkande, riktade insatser som höjer sysselsättningen och minskar och motverkar marginalisering. Regeringens budget tar inte tillräckligt stor hänsyn till dessa åtgärder.

1. Sysselsättningssedeln

Vid behandlingen av statsbudgeten för 2016 föreslog socialdemokratiska riksdagsgruppen i sin skuggbudget att arbetsmarknadsstödet skulle användas som aktiv sysselsättningssedel för att sysselsätta arbetslösa arbetssökande som varit arbetslösa i mer än sex månader och som har rätt till arbetsmarknadsstöd. Den modell för arbetsmarknadsstöd som regeringen föreslår är ett steg i rätt riktning, för den medger extra resurser för lönesubventionerad sysselsättning, men den underlättar inte stödbyråkratin eller arbetsbördan på arbets- och näringsbyråerna.

Vi måste införa en automatisk sysselsättningssedel som enligt vissa kriterier är tillgänglig utan något särskilt myndighetsbeslut. Sedelmodellen gör att systemet blir smidigare och enklare, vilket genererar besparingar. Samtidigt hittar de arbetslösa jobb fortare och personalens kompetens och servicetid frikopplas för andra sysselsättningsfrämjande åtgärder på arbets- och näringsbyråerna.

2. Lönesubventionsmodellen

Vi har föreslagit en modell med graderad lönesubvention, där sysselsättningsanslaget används som en del av lönesubventionen. Enligt modellen ska lönesubventionen vara högre och mer långvarig än normalt, om vissa villkor uppfylls. På så sätt kan de administrativa utgifterna för beviljandet av subventionen minskas.

Förhöjd lönesubvention betalas automatiskt i fyra olika fall: 1) för att sysselsätta långtidsarbetslösa, det vill säga personer som varit arbetslösa i mer än ett år 2) i form av ett högre stöd för att sysselsätta personer som varit arbetslösa i mer än två år 3) för att sysselsätta personer med funktionsnedsättning och 4) för att sysselsätta personer över 55 år som varit arbetslösa i mer än sex månader. I de två sista fallen ska subventionen kunna fortsätta utan ny arbetslöshetsperiod enligt arbetskraftsmyndighetens prövning.

3. Ungdomsgarantin

Under regeringen Sipiläs period hittills har långtidsarbetslösheten bland unga under 30 år ökat med 3 000 personer. I förra regeringens sista budgetproposition fanns ungefär 60 000 000 euro i anslag för att genomföra ungdomsgarantin under arbets- och näringsministeriets, undervisnings- och kulturministeriets och social- och hälsovårdsministeriets huvudtitlar. I motiven till den aktuella budgetpropositionen nämns främjandet av ungdomsgarantin, men inga anslag finns reserverade för ändamålet. Sparbetingen inom yrkesutbildningen gör dessutom att de mest utsatta unga riskerar att inte kunna fullfölja sina studier.

Tjänsterna till unga tillhandahålls allt mer i form av e-tjänster. De unga som har ordning på sin livssituation drar nytta av dem. Men de unga som behöver mest stöd är fortfarande i behov av personlig service. För många unga är jobbet ett sätt att behålla greppet om livet. Därför måste vi kunna erbjuda också unga lönesubventionerat arbete.

Vi ser det som viktigt att anslaget för ungdomsgarantin säkras och att ungdomsgarantin utvecklas vidare. Kommunerna får en allt mer framträdande roll och betydelse när det gäller att se till att ungdomstjänsterna fungerar.

4. Den kompletterande arbetsmarknaden

Nedskärningen av sysselsättningsanslagen drabbar huvudsakligen volymen av lönesubventionerat arbete i tredje sektorn. I fjol sysselsatte de här aktörerna de 8 500 arbetslösa som har det allra svårast att hitta jobb. Nu krymper antalet till 3 000 personer.

Utlåtande AjUU 8/2016 rd
Avvikande mening 1

Det finns mycket arbete i Finland som inte är utfört och som inte kommer att utföras på marknadsmässiga villkor. En del av uppdragen utanför marknaden sköts i form av grannhjälp och tyvärr också på den svarta arbetsmarknaden. Det här arbetet kan utföras på den kompletterande arbetsmarknaden med stöd från samhället. Idén med den kompletterande arbetsmarknaden är att den ska fungera som en övergång mellan svår arbetslöshet och öppen arbetsmarknad. För en del människor kan den vara ett bestående alternativ till arbetslöshet. På den kompletterande arbetsmarknaden sysselsätts långtidsarbetslösa och via den kan tjänster produceras till stöd för välbefinnandet bland allmänheten, till exempel hemhjälp till äldre. För att stävja långtidsarbetslösheten bör vi medvetet bygga upp biträdande arbetskraft som kan ha karaktär av en kompletterande arbetsmarknad.

Dagens arbetskraftspolitik bygger på förväntningen att alla ska få jobb på den öppna arbetsmarknaden. Men alla kommer inte in på arbetsmarknaden bland annat på grund av den produktivitet och de resultat som förväntas av arbetskraften. I sin egen verksamhet prioriterar tredje sektorn de sociala aspekterna. Den offentligt subventionerade sysselsättningsverksamheten möjliggör flexibilitet i produktivitets- och resultatförväntningarna. Till sysselsättningsverksamheten hör ofta också andra subventioner både före och efter den lönesubventionerade perioden. En del av verksamheten hjälper långvarigt arbetslösa att behålla kontrollen över sin vardag.

Dessutom finns det arbete som i och för sig är av den typ som ska ordnas offentligt men som det inte finns arbetskraft för eller som är för dyrt att bekostas med offentliga medel. Det kan till exempel röra sig om att ordna utevistelse för äldre inom institutionsvården, att läsa för de äldre eller att hålla dem sällskap. En del av miljöarbetet och återvinningsverksamheten kan mycket väl handhas på den kompletterande arbetsmarknaden.

Det behövs nytänk kring och omorganisering av arbetets roll, så att arbetet för ökat välbefinnande och åtgärderna mot arbetslösheten börjar fungera. Här går det att nyttiggöra översynen av upphandlingslagen.

Omorganiseringen av arbetet ska genomföras systematiskt och i samråd med arbetstagarorganisationerna. Att arbetet omorganiseras innebär inte avsteg från kraven på yrkeskompetens. Det handlar om att man tänker ut vilka uppgifter som kan särskiljas från dagens expertuppgifter och ombildas till biträdande uppgifter, så att den kunnigare arbetskraften kan koncentrera sig på sina kärnuppgifter.

5. Kommunförsök för sysselsättning

Kommunförsöket för ökad sysselsättning förra regeringsperioden gav bra resultat och staten stödde projektet med 20 miljoner euro årligen. Regeringen Sipilä har däremot valt att inte fortsätta med stödet.

Vi anser att finansieringen av kommunförsök bör återinföras och fortsätta på tre nivåer:

1. Kundservicen bör utvecklas
2. Regionala och lokala nätverk bör stärkas
3. En integrerad arbetskrafts- och arbetsmarknadspolitik bör utvidgas

De finansiella resurser som behövs för försöken bör reserveras.

6. Yrkesinriktad arbetskraftspolitisk utbildning och integration

Arbetslivet förändras i snabb takt. Yrkesinriktad arbetskraftspolitisk utbildning är ett effektivt verktyg för att förnya de arbetslösas kompetens och komplettera kompetensbehovet på arbetsmarknaden. Utbildningen gör det möjligt att snabbt reagera på strukturförändringar regionalt. Det är också ett effektivt sätt att bemöta matchningsproblem på arbetsmarknaden. Den arbetskraftspolitiska utbildningen blir en bro mellan arbetslöshet och arbete.

Kopplingen är fortfarande stark mellan utbildning och arbetslöshet. Även om arbetslösheten bland högre utbildade har förvärrats är den klart mindre och mer kortvarig än arbetslösheten bland dem som bara har grundläggande utbildning eller utbildning på andra stadiet. De som saknar yrkesexamen har särskilt svårt att hitta jobb.

Budgetpropositionen kommer att leda till att den yrkesinriktade arbetskraftspolitiska utbildningen halveras jämfört med två år tillbaka. Utvecklingen måste gå i motsatt riktning. Vi måste utöka den yrkesinriktade arbetskraftspolitiska utbildningen.

Den frivilliga utbildningen för arbetslösa har ökat. Det är en positiv utveckling, men alla som vill delta får inte rätt till frivillig utbildning. Därför måste den frivilliga utbildningen utökas. Den kan också till viss del ersätta den yrkesexamensinriktade utbildningen och den examensinriktade fortbildningen.

Numera kan arbetslösa få arbetslöshetsersättning när de studerar, om de uppfyller de arbetskraftspolitiska kriterierna. Kriterierna är av många slag och svåra att tolka. Olika arbets- och näringsbyråers beslut skiljer sig från varandra. Därför föreslår vi att kriterierna förenklas. Samtidigt underlättas överbelastningen på arbets- och näringsbyråerna och arbetskraftsrådgivarnas arbetsinsatser frigörs för egentlig arbetsförmedling.

Antalet invandrare har ökat. Invandrarna lyckas med sin integration och får chanser till sysselsättning om integrationen håller hög standard. Utan språkkunskaper och kännedom om samhället är det svårt att vara fullvärdig medlem av samhället.

Volymen av integrationsutbildningen har höjts men är fortfarande inte tillräckligt hög. Dessutom skär regeringen ner den arbetskraftspolitiska utbildningen och integrationsutbildningen med 20 000 000 euro. Vi föreslår 40 miljoner euro i anslag för yrkesinriktad arbetskraftsutbildning och integrationsutbildning.

7. Ändringar i utkomstskyddet för arbetslösa

Vi ställer oss bakom regeringens förslag om personliga intervjuer till den del det förbättrar tjänsterna för arbetslösa och innebär satsningar på att aktivera arbetslösa. Men det är inte motiverat att intervjuerna är kopplade till en extra möjlighet att sänka arbetslöshetsförmånerna. Det snedvrider syftet med intervjuerna. Dessa ska vara ett verktyg för att hitta jobb till den arbetslösa, inte en extra kontroll av om den arbetslösa aktivt söker jobb. Vi kan inte backa upp nedskärningarna av ut-

komstskyddet för arbetslösa eller förslaget om en karenstid som undergräver de arbetslösas försörjning och som kan bli följden av intervjuerna med tre månaders mellanrum, oberoende av om det finns jobb att få eller inte.

8. Resurser till arbets- och näringsbyråerna

Regeringens satsningar på att ge HR-företag en större roll står inte i proportion till den målsatta nyttan. Enligt vår uppfattning skulle det vara en effektivare satsning på sysselsättning att utöka arbets- och näringsbyråernas personal med 300 årsverken. Personer som har svårt att hitta jobb måste få sitt behov av individuell service identifierat och de resurser som behövs för ändamålet måste garanteras. Den här verksamheten kan ersättas med e-tjänster bara i fråga om en del av de arbetslösa.

Alla klarar sig inte med bara e-tjänster. En del arbetslösa behöver intensifierade tjänster. Behovet av intensifierade tjänster försvinner inte heller i ett bra sysselsättningsläge, eftersom konkurrensen hårdnar, arbetsmarknaden blir mer komplex och företagen har allt högre förväntningar på att arbetskraften ska ha kompetens som är relevant på arbetsmarknaden.

I fråga om personer som länge varit arbetslösa har arbetshandledare och stödpersoner på arbetsplatserna underlättat arbetsgivarnas handledningsansvar och arbetstagarnas introduktion i arbetet. Där det gjorts försök med jobbsökare som har rätt att besluta om sysselsättningsstöd är erfarenheterna positiva. Men för att lyckas med sitt uppdrag måste jobbsökarna närapå exakt känna till de lokala förhållandena, företagen, arbetskulturen och utmaningarna i den här gränszonen för sysselsättning.

Vi föreslår 17 000 000 euro i tillskott för jobbsökning och personlig service. En del av anslaget kan användas för att köpa tjänster.

9. Jämställdhet

Budgetpropositionen försvagar jämställdheten, eftersom konkurrenskraftsavtalet är till större nytta för mansdominerade branscher. De kvinnodominerade branscherna i offentliga sektorn får ut mindre av avtalet, nedskärningarna drabbar dem hårdare och avtalet kan leda till att fler kvinnor blir låginkomsttagare och rentav fattiga.

Finland har ratificerat Istanbulkonventionen. Konventionen kräver betydande satsningar på mödra- och skyddshem och bekämpning av våld mot kvinnor. I budgetpropositionen tar regeringen vissa steg i den här riktningen men de räcker inte till. Budgetpropositionen innehåller inte tillräckliga resurser för bekämpning av våld mot kvinnor.

Avvikande mening

Vi föreslår

att moment 32.30.01 ökas med 17 miljoner euro för jobbsökning och personlig service,

att moment 32.30.51 ökas med 75 miljoner euro för lönesubvention,

att moment 32.30.51 ökas med 28 miljoner euro för att stimulera ungdomsgarantin,

att moment 32.30.51 ökas med 20 miljoner euro för ett fortsatt kommunförsök för ökad sysselsättning,

att moment 32.30.51 ökas med 40 miljoner euro för yrkesinriktad arbetskraftsutbildning och integrationsutbildning,

att moment 32.30.51 ökas med 15 miljoner euro för organisationers sysselsättnings- och integrationsprojekt,

att moment 32.30.01 minskas med 17 miljoner euro från anslaget för effektivisering av arbetskraftsservicen som helhet (sysselsättningspaketet),

att moment 33.60.52 ökas med 4 miljoner euro för nya skyddshemsplatser i enlighet med Istanbulkonventionen och

att finansutskottet i övrigt beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 20.10.2016

Tarja Filatov sd
Merja Mäkisalo-Ropponen sd
Ilmari Nurminen sd

AVVIKANDE MENING 2

Motivering

Allmänt

Våra offentliga finanser kommer fortfarande att visa underskott de närmaste åren trots regeringens omfattande nedskärningar i finansiering av tjänster och i inkomstöverföringar. Regeringen gör företrädesvis utgiftsnedskärningar, fastän internationella erfarenheter visar att en politik som nästan uteslutande bygger på massiva nedskärningar kan riskera sysselsättningen på kort och lång sikt. Konkurrenskraftsavtalet skär framför allt i kommunernas finansiering och sysselsättningen. Nedskärningarna i utbildning, forskning och produktutveckling riskerar vår framtida konkurrenskraft.

Sysselsättningsnivån i Finland måste höjas för att vi ska få statsfinanserna i balans och garantera servicen i välfärdsstaten. Vi måste satsa på tillväxtfrämjande åtgärder som skapar bättre förutsättningar för att skapa fler arbetstillfällen.

När vi försöker få ekonomin att vända uppåt måste vi bemöta stora utmaningar som kräver att vi kritiskt utvärderar dagens lösningar och genomför strukturella reformer. Regeringens åtgärder för att förbättra sysselsättningen räcker inte till. Arbetsmarknaden måste bli mer flexibel, arbete mer lönsamt och bidragsfällorna mindre. Bollandet med de långtidsarbetslösa mellan olika myndigheter måste upphöra och aktiveringsåtgärderna måste effektiviseras och utökas genast i början av arbetslöshetsperioden.

Se över hemvårdsstödet och familjeledigheterna för att få jämställdhet i arbetslivet

Dagens system gör att löne- och pensionsskillnaderna ökar mellan kvinnor och män och de hindrar en jämlik karriärutveckling. Enligt statistiken är sysselsättningsnivån betydligt högre bland unga kvinnor i alla andra nordiska länder än hos oss i Finland. Systemet med familjeledighet måste bli mer flexibelt så att familjerna får större frihet att välja. Det måste känna igen olika familjeformer och lämpa sig för livssituationer som förändras. Det bör bättre väga in bland annat skilsmässofamiljer och regnbågsfamiljer.

En översyn av familjeledigheterna ska sikta på 6+6+6-modellen. Sex månader avsätts för mamman, sex månader för pappan, och sex månader kan föräldrarna dela upp fritt mellan sig. Familjerna bör få bättre möjligheter att mer fritt välja i hur många delar de vill lyfta sina familjeförmåner och i hurdana perioder de vill ta ut ledigheterna. Det skulle underlätta kvinnornas sysselsättning och återgång i arbete, möjliggöra deltidsarbete och öka pappornas medverkan i vården av barnen.

Finland har ratificerat Istanbulkonventionen. Konventionen kräver betydande satsningar på mödra- och skyddshem och bekämpning av våld mot kvinnor. Budgetpropositionen innehåller steg i rätt riktning men det är inte tillräckligt. Gröna riksdagsgruppen vill öka de finansiella resurserna till skyddshemmen.

Utlåtande AjUU 8/2016 rd
Avvikande mening 2

De unga måste kunna studera

Långtidsarbetslösheten bland unga under 30 år har ökat med 3 000 personer. Sparbetingen inom yrkesutbildningen hotar att minska antalet studieplatser och gör att de mest utsatta unga riskerar att inte kunna fullfölja sina studier.

Vi föreslår ett rejält tillskott för driftskostnaderna för yrkesutbildning (80 000 000) och för struktur- och finansieringsreformen inom det fria bildningsarbetet (8 500 000). Vi föreslår också att universiteten och yrkeshögskolorna får kompensation för effekterna av konkurrenskraftsavtalet.

Mer resurser till och nytänk kring sysselsättningsåtgärderna

Undersökningar som gjorts i Finland visar att de arbetslösa bäst hittar nya jobb snart efter att de blivit arbetslösa eller när arbetslöshetsersättningen snart ska upphöra. Därför är behovet av stöd och aktiveringsåtgärder störst i början av arbetslöshetsperioden. Samtidigt måste staten motivera de arbetslösa att själva vara aktiva. Det inkomstrelaterade utkomstskyddet för arbetslösa måste bli mer motiverande genom att dagpenningen höjs och den maximala utbetalningstiden förkortas utan att den sammantagna nivån sjunker. I likhet med ekonomiska experter förespråkar vi ett utkomstskydd för arbetslösa som är flexibelt och konjunkturrelaterat.

Regeringens förslag till nedskärningar av utkomstskyddet för arbetslösa är onödigt mekaniskt. Det väger inte in problemen med att söka jobb i ett läge där det helt enkelt inte finns lediga jobb.

Regeringens planer på att intervjua de arbetslösa med tre månaders mellanrum pekar i rätt riktning, men tyvärr räcker de avdelade resurserna för ändamålet inte till. Sysselsättningsanslagen skars ner med 50 miljoner euro för det här året. Höstens tilläggssatsning med 17 miljoner euro råder inte bot på den brist som följer av nedskärningarna, inte heller möjliggör den några genuina sysselsättningsfrämjande åtgärder som klienterna behöver vid sina besök. Därför föreslår vi ett betydande tilläggsanslag (70 000 000) för offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

Det lönar sig att satsa på integration av invandrare

Invandrarna lyckas med sin integration och får chanser till sysselsättning om integrationen håller hög standard. Utan språkkunskaper och kännedom om samhället är det svårt att vara fullvärdig medlem av samhället.

Volymen av integrationsutbildningen har höjts men är fortfarande inte tillräckligt hög. Samtidigt skär regeringen ner den arbetskraftspolitiska utbildningen och integrationsutbildningen med 20 000 000 euro. Vi föreslår ett tillskott så att integrationsstödet fortsatt ska vara lika stort som arbetsmarknadsstödet och så att språkutbildningen blir effektivare.

Det måste också bli lättare för asylsökande att arbeta. Vi vill bättre stödja kommunerna genom höjda ersättningar. Vi föreslår också ett tillskott till domstolarna för att förbättra invandrarnas rättssäkerhet.

Utlåtande AjUU 8/2016 rd
Avvikande mening 2

Svart ekonomi

Den svarta ekonomin minskar skatteinflödet och undergräver samhällets förmåga att tillförsäkra oss alla basservice och ett välfärdssamhälle. Företag som kringgår skatter får orättvisa konkurrensfördelar. De som tvingas bära upp välfärdssamhället är de vanliga människorna och de små och medelstora företagen som inte har möjligheter eller vilja till skattearrangemang.

I Finland omfattar den svarta ekonomin 10—14 miljarder euro, vilket motsvarar mer än fem procent av bruttonationalprodukten.

Myndighetssamarbetet spelar en nyckelroll i att bekämpa svart ekonomi och ekonomisk brottslighet. En flaskhals kan spoliera hela kedjan. Myndighetssamarbetet kan väsentligt förbättras genom bättre samordning och informationsutbyte. Framför allt myndighetssamarbete i realtid har visat sig vara ett effektivt sätt att ingripa mot dold brottslighet. Även riksdagen har förutsatt åtgärder för att förbättra förutsättningarna för informationsutbyte och övrig samverkan mellan myndigheterna. Vi föreslår ett tillskott till åklagarna, polisen och skatteförvaltningen för bekämpning av svart ekonomi.

Avvikande mening

Jag föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 20.10.2016

Heli Järvinen gröna

AVVIKANDE MENING 3

Motivering

Jag ställer mig bakom avvikande mening 1 i fråga om motiveringen, avsnitt 3, 4, 6 (frivillig utbildning), 7, 8 (med undantag av sista stycket) och 9.

De övriga budgetåtgärder som vänsterförbundets arbets- och jämställdhetspolitik kräver och som är ett alternativ till regeringens politik återfinns i partiets skuggbudget och i vår reservation till finansutskottets budgetbetänkande.

Avvikande mening

Jag föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 20.10.2016

Anna Kontula vänst

AVVIKANDE MENING 4

Motivering

Allmänt

Det ekonomiska läget i Finland är svårt just nu. Sysselsättningsnivån måste höjas för att vi ska få statsfinanserna i balans och garantera servicen i välfärdsstaten. Vi måste satsa på tillväxtfrämjande åtgärder som skapar bättre förutsättningar för att skapa fler arbetstillfällen. Dessutom gäller det att se över utgifter och strukturer.

Jag är medveten om de stora utmaningar vi står inför när vi försöker få ekonomin att vända uppåt och jag är beredd att genomföra strukturella reformer och kritiskt utvärdera dagens processer. Men regeringen saknar en klar vision och åtgärderna för att förbättra sysselsättningen är inte tillnärmelsevis tillräckliga. Nu behövs det genomgripande strukturella reformer; arbetsmarknaden måste bli mer flexibel, arbete mer lönsamt och bidragsfällorna måste avvecklas. Bollandet med de långtidsarbetslösa mellan olika myndigheter måste upphöra och aktiveringsåtgärderna måste effektiviseras och utökas genast i början av arbetslöshetsperioden.

Fler kvinnor kan slussas ut i arbetslivet med en reform av hemvårdsstödet och familjeledigheterna

Dagens system gör att löne- och pensionsskillnaderna ökar mellan kvinnor och män och de hindrar en jämlik karriärutveckling. Statistiken talar sitt tydliga språk: sysselsättningsnivån är betydligt högre bland unga kvinnor i alla andra nordiska länder än hos oss i Finland. Hemvårdsstödet måste ses över; det bör ges ut bara för högst två år. Dessutom bör familjeledigheterna revideras enligt modellen 6+6+6. Sex månader avsätts för mamman, sex månader för pappan, och sex månader kan föräldrarna dela upp fritt mellan sig. Det skulle underlätta kvinnornas sysselsättning och återgång i arbete, möjliggöra deltidsarbete och öka pappornas medverkan i vården av barnen. Genom att satsa på ett jämlikt familjeledighetssystem investerar vi samtidigt i framtiden och i familjernas välfärd.

Jobb till unga enligt minijobbmodellen

Ungdomsarbetslösheten är alarmerande hög och det krävs nu åtgärder för att åtgärda den. I vår minijobbmodell får unga under 30 år tjäna 500 euro i månaden utan att det påverkar stöd eller andra förmåner. Arbetsgivarna betalar mindre arbetsgivaravgifter när de anställer unga. De unga måste få fotfäste i arbetslivet, eftersom varje ung person som går förlorad kostar miljoner för samhället. Utdragen arbetslöshet i ungdomen gör det betydligt svårare att hitta jobb som äldre och risken för utanförskap är därför hög. Utöver att det är en ekonomisk förlustaffär är det givetvis också en personlig tragedi när en ung människa slås ut.

Utlåtande AjUU 8/2016 rd
Avvikande mening 4

Gör den inkomstrelaterade arbetslöshetsersättningen mer motiverande genom höjd nivå och kortare utbetalningstid

Undersökningar som gjorts i Finland visar att de arbetslösa hittar nya jobb snart efter att de blivit arbetslösa eller precis när arbetslöshetsersättningen ska upphöra. Därför är behovet av stöd och aktiveringsåtgärder störst i början av arbetslöshetsperioden. Samtidigt måste staten motivera de arbetslösa att själva vara aktiva. Det inkomstrelaterade utkomstskyddet för arbetslösa måste alltså bli mer motiverande genom att dagpenningen höjs och utbetalningstiden samtidigt förkortas. I Danmark har man positiva erfarenheter av en liknande modell kallad Flexicurity. Vi tror att en sådan modell motiverar människor att snabbare börja jobba igen.

Bättre matchning av arbetstillfällen och arbetssökande genom upphandling av arbetskraftsservice

Den finländska arbetsmarknaden har under ett par decennier lidit av en obalans mellan utbud och efterfrågan. Utmaningen har legat i att hitta ett läge där arbetssökande och arbetsgivare finner varandra effektivare. Vårt nuvarande system av arbets- och näringsbyråer klarar inte av den utmaningen. Bollandet med de långtidsarbetslösa mellan olika myndigheter måste upphöra och konkreta sysselsättningsåtgärder måste införas. Sysselsättningstjänsterna måste bli effektivare, och arbetsförmedlingen måste göras effektivare och mer resursorienterad. Tilläggsutbildning ska ligga i fokus för att öka den arbetssökandes attraktivitet på arbetsmarknaden. Genom att låta privata arbetsförmedlare stödja de offentliga arbetskraftsbyråerna förbättrar vi matchningen av arbetskraft och lediga jobb. De regionala försöken med privat arbetsförmedling i Nyland och Birkaland har visat sig vara lyckade.

Nya arbetstillfällen i SMF-företag genom lokala avtal

Nya jobb uppstår i små och medelstora företag. En utökning av lokala avtal går framför allt ut på att garantera sysselsättningen och tillväxten. Parterna på arbetsplatsen får utrymme att tillsammans komma överens om rationella lösningar för utförandet av arbetet, lönerna, arbetstiderna och ledigheterna på så sätt att de ordnas på bästa sätt med tanke på arbetstagarnas behov och effektiviteten i företagets produktion och verksamhet över lag. Effekterna på produktiviteten blir positiva.

Ett nationellt program för bättre arbetshälsa

Vår ekonomi går årligen miste om upp till 25 miljarder euro på grund av sjukpensioner, sjukfrånvaro, sjuknärvaro och olycksfall i arbetet. Med bättre arbetshälsa kan samhället spara miljarder och samtidigt ge människor större livskvalitet. Arbetshälsan påverkar bland annat arbetsmotivationen. Bättre arbetshälsa leder till bättre produktivitet och engagemang i arbetet samtidigt som sjukfrånvaron minskar. I synnerhet måste vi bidra till den psykiska hälsan genom att stärka arbetshälsan och rehabiliteringen också för unga.

Utlåtande AjUU 8/2016 rd
Avvikande mening 4

Slopa behovsprövningen i fråga om utländsk arbetskraft

När de nuvarande arbetstagarna går i pension kommer landet att behöva mer kompetent arbetskraft. Allas arbetsinsatser är viktiga och det bör inte ha betydelse vilken nationalitet en potentiell arbetstagare har. Behovsprövningen är till skada för många företag och ökar byråkratin för dem. I värsta fall kan tillståndsprocessen ta flera månader. Om behovsprövningen slopas blir det möjligt att anställa utländska arbetstagare i branscher där det nu råder brist på kunnig arbetskraft.

Avveckla hindren för asylsökandes arbete

I dag måste asylsökande vänta antingen tre eller sex månader från det datum de lämnat in asylansökan för att få börja förvärvsarbeta. Många asylsökande skulle gärna börja arbeta genast i stället för att vänta. Det finns också villiga arbetsgivare, men det är svårt om inte omöjligt att anställa asylsökande. Långa väntetider är ändå bara en del av problemet. Det är också svårt för asylsökande att öppna bankkonto, vilket är en förutsättning för att ta emot lön för utfört arbete. Därför måste det finnas bland prioriteterna att underlätta asylsökandes möjligheter att få identitetskort.

Bekämpningen av den grå ekonomin ökar statens skatteinkomster

Den svarta ekonomin i Finland orsakar stora förluster av skatteintäkter för samhället. Dessutom försvagar den svarta ekonomin den allmänna skattemoralen och försvårar konkurrensmöjligheterna för företag som bedriver laglig verksamhet. De som tvingas bära upp välfärdssamhället är de vanliga människorna och de små och medelstora företagen som inte har möjligheter eller vilja till skattearrangemang. Enligt vissa undersökningar (riksdagens revisionsutskott 2010) uppgår den svarta ekonomin till 10—14 miljarder euro, vilket motsvarar 5,5—7,5 procent av bruttonationalprodukten. Det betyder att den svarta ekonomin orsakar samhället ekonomiska förluster på 4—6 miljarder euro per år.

Bekämpningen av svart ekonomi kräver målmedvetna åtgärder av staten och här spelar myndighetssamarbete en nyckelroll. Myndighetssamarbetet kan väsentligt förbättras genom bättre samordning och informationsutbyte. Det centrala är att minska möjligheterna att begå brott, öka risken att åka fast samt förbättra myndigheternas förmåga att reagera när det gäller avslöjande och bekämpning av svart ekonomi. Polisen, åklagarväsendet, domstolsväsendet, Tullen och skatteförvaltningen behöver därför tillräckliga resurser för att effektivt kunna bekämpa den svarta ekonomin. Det är värt att komma ihåg att satsningarna på bekämpningen av den svarta ekonomin snabbt betalar sig mångfaldigt tillbaka i form av skatteintäkter som inte annars skulle komma staten till godo.

Avvikande mening

Jag föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Utlåtande AjUU 8/2016 rd
Avvikande mening 4

Helsingfors 20.10.2016

Veronica Rehn-Kivi sv